

*

/// : // :

میین

هر یک

هیچ
 ضریب (P= /) نتایج
 میزان P = /
 بین
 فعالیت‌های زیست‌محیطی
 فعالیت‌های
 توانایی
 زمین‌های
 ظرفیت‌های
 ( )
 فرایند
 ( )
 بین
 گویای
 تحصیلات
 P = /
 ( )

(1977) Cohen and Uphoff

ایران

(1988) Ghai (1986) Midgeley

( )

(NGO's)

مبین
محیط

( )

(1986) Mushi

(1958) Lernar .

(2003) Akabayashi .

(1996) Connor .

(2001) Brich .

( )

)

(

(1990) Goulding .

Brandon and Wells

(1992)

(2002)

Ryan .

(2004) Vari

( ) :

<p>Vari Lerner (1964) Akabayashi (2003), Brich(2001) (2004) Cohen and Uphoff (1977) Mushi (1986), Keough (1998)</p> <p>Mushi (1986), Goulding (1990) Akabayashi (2003), Connor(1997) , Keough (1998)Lerner (1964)</p> <p>Goulding (1990), Brich(2001)Ryan,etal(2002)</p> <p>Brandon and Wells(1992) Cohen and Uphoff (1977) Brich(2001), Connor(1997) Lerner (1964)</p> <p>Brich(2001), Mushi (1986) Brandon and Wells(1992) Vari (2004)</p> <p>Lerner (1964), Vari (2004) Cohen and Uphoff (1977)</p>	<p>تشکیل</p> <p>پایگاه</p> <p>سهم</p>	<p>تکنیک‌های</p> <p>هزینه‌ها</p> <p>و ارزیابی</p>
--	---------------------------------------	---

اولویت‌بندی میزان تأثیر هر یک

از عوامل فرهنگی، اطلاعاتی، مدیریتی، اجتماعی، اقتصادی و انگیزشی براساس طیف لیکرت اندازه‌گیری شد.

درصد بین

نتایج نشان داد که عوامل فرهنگی در اولویت اول، عوامل مدیریتی در اولویت دوم، عوامل اطلاعاتی در اولویت سوم و عوامل اجتماعی، انگیزشی و اقتصادی در اولویت‌های چهارم تا ششم قرار گرفته‌اند. میانگین و انحراف معیار، ضریب تغییرات و اولویت‌بندی هر یک از عوامل در جدول شماره (۳) نشان داده شده

( ) :

	/	/	/	
	/	/	/	
	/	/	/	
	/	/	/	
	/	/	/	

فرضیه شماره ۱- بین زنان و مردان با میزان مشارکت، تفاوت معنی‌داری وجود دارد

با استفاده از ضریب همبستگی اسپیرمن، رابطه بین عوامل اطلاعاتی، فرهنگی، مدیریتی، اجتماعی، اقتصادی و انگیزشی با میزان مشارکت در فعالیتهای محیط زیستی بررسی شد.

همان طور که در جدول شماره (۵) مشاهده می شود:

- بین عوامل اطلاعاتی (آشنایی با فرایند و روش های مشارکت در سطح ۹۵ درصد،
- آگاهی از ظرفیتهای مشارکتی مردم و اطلاعات و آگاهی از مسائل محیط زیست در سطح ۹۹ درصد)،
- عوامل مدیریتی (اولویت بندی نیازها و مسائل محیط زیستی و دادن اختیارات تصمیم گیری به مردم در سطح ۹۹ درصد)،

- عوامل اجتماعی (فراهم کردن زمینه های لازم برای فعالیتهای اجتماعی در سطح ۹۹ درصد)
- و ارتباط متقابل بین ذی نفعان و مسئولان در سطح ۹۵ درصد) با میزان مشارکت، رابطه معنی داری وجود دارد.

به منظور بررسی تأثیر عوامل فردی و سایر عوامل اقتصادی، اطلاعاتی، فرهنگی، مدیریتی، اجتماعی و انگیزشی، با مشارکت در فعالیتهای محیط زیستی از تحلیل رگرسیونی چندگانه استفاده شد.

در ضمن متغیرهای مستقل تأثیرگذار با استفاده از روش گام به گام شناسایی شدند که نتایج در جدول شماره (۴) ارائه شده است:

- متغیرهای میزان تحصیلات ۳۸/۶ درصد؛
- سابقه فعالیت های محیط زیستی ۴/۱ درصد؛
- فراهم کردن زمینه های لازم برای فعالیتهای اجتماعی ۰/۲ درصد؛
- ارتباط متقابل بین ذی نفعان و مسئولین ۰/۲۳ درصد؛
- آشنایی با فرایند و روش های مشارکتی ۰/۱۸ درصد؛
- آگاهی از ظرفیتهای مشارکتی مردم ۰/۱۸ درصد؛

و در مجموع ۴۸/۸ درصد واریانس مربوط به مشارکت را تبیین می کنند.

مقایسه میانگین های بین دو گروه زن و مرد برای بررسی میزان مشارکت در فعالیتهای محیط زیستی براساس آزمون t انجام گرفت. که نتایج آن در جدول شماره (۳) نشان داده شده است. همان طور که مشاهده می شود بین دو گروه زنان و مردان از نظر میزان مشارکت در فعالیتهای محیط زیستی، تفاوت معنی داری وجود ندارد ($P=0/291$).

برای بررسی رابطه بین متغیرهای فردی شامل سن، رشته تحصیلی، میزان تحصیلات و سابقه فعالیت های محیط زیستی با میزان مشارکت از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره (۴) ارائه شده است. همان طور که مشاهده می شود سن و سابقه فعالیت پاسخگویان در سطح ۹۹ درصد و میزان تحصیلات در سطح ۹۵ درصد معنی دار شده اند.

( ) :

p	t			
/	/	/	/	
		/	/	

فرضیه شماره ۲- بین عوامل فردی با میزان مشارکت در فعالیتهای محیط زیستی، رابطه معنی داری وجود دارد.

( ) :

/	**	تجربه و سابقه در فعالیتهای محیط زیستی میزان تحصیلات جنسیت	• •
/	**		
/	*		
۰/۰۰۱۸			

فرضیه شماره (۳) : بین عوامل جلب مشارکت با میزان مشارکت در فعالیتهای محیط زیستی، رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول شماره (۵): رابطه بین عوامل اطلاعاتی، فرهنگی، مدیریتی، اجتماعی، اقتصادی و انگیزشی با میزان مشارکت در فعالیت زیست

محیطی

مقدار ضریب	متغیرهای مستقل	عامل
۰/۲۳۱۷*	آشنایی با فرایند و روش‌های مشارکت	اطلاعاتی
۰/۲۷۱۶**	آگاهی از ظرفیت‌های مشارکتی مردمی (اطلاع از تلاش گذشته افراد و دولت در زمینه مشارکت)	
۰/۲۶۵۲**	اطلاعات و آگاهی قبلی پیرامون موضوعات محیط زیست	
۰/۱۲۲۲	دسترسی به رسانه‌ها در زمینه محیط زیست	
۰/۰۱۵۴	داشتن روحیه خود اتکایی	فرهنگی
۰/۰۰۵۶	اعتقاد به مشارکت	
۰/۰۱۰۵	تهداینه شدن اخلاق دموکراتیک	
۰/۰۰۵۵	رسیدن به درک مشترک بین ذی‌نفعان با مسئولان	
۰/۱۱۳۸	سازماندهی ذی‌نفعان در قالب تشکلهای محلی و صنفی (توافقات بین مردم و سازمان)	مدیریتی
۰/۴۷۱**	اولویت بندی نیازها و مسائل محیط زیستی	
۰/۲۵۱۰**	دادن اختیارات تصمیم‌گیری به ذی‌نفعان	
۰/۰۱۸۷	تلفیق دیدگاههای ذی‌نفعان و افراد متخصص (ارتباط بین مؤسسات دولتی و مردم)	
۰/۲۵۳**	فراهم نمودن زمینه‌های لازم برای فعالیتهای اجتماعی	اجتماعی
۰/۲۲۲۳*	ارتباط متقابل بین ذی‌نفعان و مسئولان	
۰/۰۹۵۷	داشتن پایگاه اجتماعی	
۰/۰۶۵۴	داشتن روحیه تعاون و مشارکت	
۰/۰۶۱۱	حمایت‌های مالی و تأمین بودجه طرح‌های مشارکتی	اقتصادی
۰/۱۱۸۵	دسترسی به امکانات و پروژه‌های درآمدزا و منابع اعتباری	
۰/۰۲۳۳	پرداخت بخشی از هزینه‌ها به ذی‌نفعان	
۰/۰۷۵۵	سهیم شدن ذی‌نفعان در منافع برنامه‌های محیط زیستی و اجرای طرح‌ها، به منظور ایجاد علاقه	انگیزشی
۰/۰۲۲۳	در نظر گرفتن موضوعات و مسائل مورد علاقه ذی‌نفعان (مشخص بودن هدف‌ها)	
۰/۱۱۱۹	مطابقت داشتن فعالیت‌ها با توانمندی‌های ذی‌نفعان در زمینه محیط زیستی	

**

*

( ) :

متغیر	R	R ²	b	Beta	Sin t
عدد ثابت	-	-	۶۰/۳۱	-	۰/۰۰۰**
X1 = میزان تحصیلات	۰/۶۲۲	۰/۳۸۶	۲/۱۹۴	۰/۳۱۷	۰/۰۰۳**
X2 = سابقه فعالیت های محیط زیستی	۰/۶۵۴	۰/۴۲۷	۱/۴۵۲	۰/۲۳۲	۰/۰۰۳**
X3 = فراهم کردن زمینه های لازم برای فعالیت های اجتماعی	۰/۶۵۵	۰/۴۲۹	۰/۱۰۵	۰/۴۳۷	۰/۰۰۰**
X4 = ارتباط متقابل بین ذی نفعان و مسئولان	۰/۶۷۳	۰/۴۵۲	۰/۲۰۶	۰/۳۵۲	۰/۰۰۰**
X5 = آشنایی با فرایند و روش های مشارکتی	۰/۶۸۶	۰/۴۷۰	۰/۵۶۲	۰/۲۳۲	۰/۰۰۹**
X6 = آگاهی از ظرفیت های مشارکتی مردمی	۰/۶۹۹	۰/۴۸۸	۰/۲۷۸	۰/۱۸۴	۰/۰۱۷*

$$F = ۱۶/۰۸۵$$

$$Y = ۶۰/۳۱ + ۲/۱۹۴X1 + ۱/۴۵۲X2 + ۰/۱۰۵X3 + ۰/۲۰۶X4 + ۰/۵۶۲X5 + ۰/۲۷۸X6$$

لازم برای دستیابی به این هدف را فراهم کرد. با توجه به تأثیر مثبت و معنی دار عوامل اطلاعاتی برای جلب مشارکت سازمان های غیردولتی در فعالیت های محیط زیستی باید با برگزاری نمایشگاهها و همایش ها در زمینه آلودگی های ناشی از زباله، خاک، آب، هوا، صوت و احیای جنگل ها و فضای سبز سطح آگاهی و دانش اعضا را ارتقا بخشید؛ همچنین تشکیل کارگاه های آموزشی به منظور بالا بردن سطح اطلاعات مردم در مورد اصول و اهداف مشارکت از نکات مهمی است که در مورد سازمان های غیردولتی باید مورد توجه قرار گیرد.

Mushi (1986) Goulding (1990) در تأیید این مطلب فراهم کردن اطلاعات کافی در مورد مشارکت و شناسایی نیازهای اطلاعاتی مردم را از عوامل مهم در جلب مشارکت پیشنهاد کرده اند.

Keough (1998) معتقد است قبل از اجرای طرح های مشارکتی باید دانش مردم در زمینه خاص شناسایی شود و دانش بومی را در جلب مشارکت مردمی تأکید می کند. رابطه مثبت و معنی دار عوامل مدیریتی نظیر اولویت بندی نیازها و دادن اختیارات تصمیم گیری به ذی نفعان با میزان مشارکت آنها در فعالیت های محیط زیستی یکی دیگر از نتایج این تحقیق است. این عوامل از طریق مدیریت غیر متمرکز در این سازمان ها می تواند موجبات جلب مشارکت بیشتر مردم شود.

Goulding (1990) Cohen and Uphoff (1977)

تحقیقات خود به این نتیجه رسیده اند که عوامل سازمانی و توافقات افراد در سازمان ها در جلب مشارکت مردمی، اداره امور با مردم و تلفیق

تحقیق فوق با هدف بررسی تأثیرگذار بر مشارکت سازمان های غیردولتی در حفاظت از محیط زیست اجرا شد.

نتایج تحقیق مبین آن است که هیچ تفاوت معنی داری بین دو گروه زنان و مردان در رابطه با میزان مشارکت در فعالیت های محیط زیستی وجود ندارد. ولی بین سن و میزان مشارکت در سازمان های غیردولتی رابطه معنی داری مشاهده شد، که این نتایج به وسیله تحقیقات Akabayashi (2003) تأیید می شود.

بنابراین میانسال بودن جامعه مورد مطالعه عامل برای مشارکت قلمداد می شود. تحقیق حاضر نشان می دهد که رابطه معنی داری بین سابقه فعالیت های محیط زیستی و میزان مشارکت وجود دارد.

بنابراین با استفاده از سازوکارهای تشویقی مناسب می توان موجبات همکاری بیشتر این افراد را برای رسیدن به اهداف سازمان محیط زیست فراهم کرد. با توجه به نتایج تحقیق، عوامل اجتماعی در میزان مشارکت فعالیت های محیط زیستی نقش مهمی دارند که با نتایج تحقیقات Keough (1998) Brandon and Wells (1992) دارند.

آنها معتقدند که فعالیت های اجتماعی، تشکیل انجمن ها و تشکل های مردمی پایگاه اجتماعی و برقراری ارتباط دوسویه بین مردم و مسئولان در جلب مشارکت قابل توجه است. در این رابطه می توان با تهیه طرح های محیط زیستی متناسب با توانایی و شرایط ذی نفعان، دادن مسئولیت حفظ و نگهداری طرح ها به ذی نفعان و همچنین فراهم کردن زمینه های برای مذاکرات در مورد مسائل محیط زیستی بین ذی نفعان و ایجاد تشکل های مردمی، زمینه های

1- Non-Governmental Organizations (NGOs)

Akabayashi, A. 2003. Report of the project Strategies for Social Consensus Building on the Policies concerning Advanced Medical Technologies. Tokyo: Fuji Research Institute Corporation . Available online at: akirasantky@umin.ac.jp.

Brandon,K. and Wells,M.1992.Environment: ETAP Reference Guide Book. politically infeasible and ethically unjustifiable, Latin America. P: 347.

Brich, D. 2001. Strong Local Leadership – Quality Public Services, TSO. England House, London.

Cohen, J.M. Uphoff, N. 1977. Rural Development Participation: Concepts Measures for Project Design Implementation and Evaluation Inthado, New York,Cornell University.

Connor, M.1996. Public Participation: A Manual, Victoria, B.C. Development Press. Canada. Available online at: www.islandnet.com/~conner/ppmanual.html.

Ghai, D.1988. Participation in Development: Some Perspectives from Grassroots, Genova United Nations Research Institute for Social Development (UNRISD). Discussion Paper 5.

Keough, N. 1998. Participation Development Principle and practice, community Development, Journal, V:33, No 3,pp87-196

Lernar,D.1958. The Passing of Traditional Society. modernization the middleeast. Glencoe Frepress; New York.

Goulding, M.1990. negotiating the demobilization of the Contras with Comandante Franklyn, Nicaragua.

Midgeley,j., et al.1986.Community Participation, Social Development and the State. London, Methuen.

Mushi, S. 1986. Institutionalization of Popular Participation, in C. K. omari[ed] Persistent Principles Amidst Crisis, Arush, Tanzania : uzima Press.

Ryan, E., Lawson, B., Hutchison, R. 2002. Reaching in a guide to creating effective Public Participation for state historic Preservation Programs. Preservation, Services. Available online at: :
<http://www.nps.gov/history/hps/pad/PlanCompan/PublicPartic/RORIssec1.html>

Vari, A. 2004. International Water resources association Water International. Hungarian academy of sciences hungary, Vol. 29, NO.3

Archive of SID